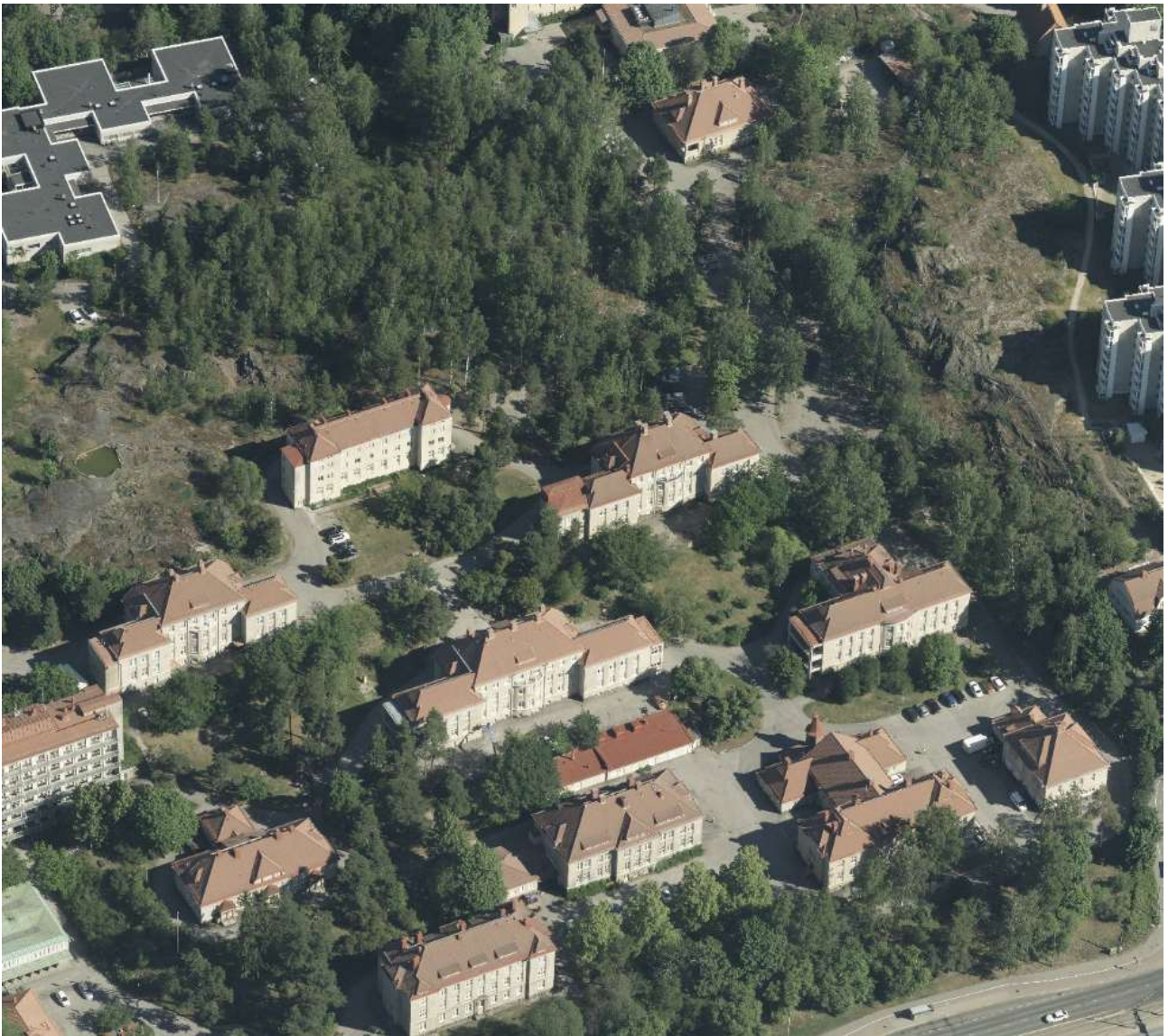

Auroran sairaala-alue

asemakaavan esittely, tavoitteet ja lähtökohdat

viistoilmakuva alueelta

Tiivistelmä

Alue sijaitsee Länsi-Pasilassa, Keskuspuiston kupeessa, sen itäpuolella. Suunnittelualueetta rajaa idässä Veturitie, etelässä Nordenskiöldinkatu, pohjoisessa Palkkatilankatu.

Palkkatilankadun varteen suunnitellaan uusia kerrostaloja. Vanha paviljonkisairaala-alue ja sen rakennukset 1–13 suojellaan ja niiden monipuolinen käyttö mahdollistetaan. Uudemmmille arvokkaille rakennuksille tulee kevyempi suojelumerkintä. Kahden rakennuksen ja yhden siipiosan purkamista selvitetään. Alueelle rakennetaan uusi puisto. Puustoa lisätään latvuspeittävyysparantamiseksi ja liito-oravan yhteystarpeen toteuttamiseksi.

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on, että alueen historiallisesti arvokkaimmat rakennukset säilyvät ja niiden käyttötapa on joustavasti sovitettavissa. Alueesta on tarkoitus tehdä viehättävää ja kaunista ympäristöä, joka laajentaa helsinkiläisten virkistysverkkoa; alueen puistopinta-alaa ja latvuspeittävyttä on tarkoitus kasvattaa. Alueelle tavoitellaan uutta asumista tai erityisasumista n. 15–20 000 kem2 uudisrakentamisena ja n. 10 000 kem2 käyttötarkoituksen muutoksina asumiseen tai muuhun käyttöön.

Alueen liikennesuunnittelussa tavoitteena on järjestää kaikille rakennuksille saatto-, huolto- ja pelastusreitti ulkosityöttöisenä ratkaisuna. Alueen keskiosa on tarkoitettu säilyttämään vihreänä kävely-ympäristönä.

Keskeiset suunnittelukysymykset

Auroran sairaala-alueen korttelin asemakaavaa muutetaan. Aiemmin yksinomaan sosiaali- ja terveyspalveluiden käytössä olleen alueen pohjoisosaan tulee uutta rakentamista ja olemassa olevien sairaalarakennusten käyttötarkoitus alueen eteläosassa muuttuu tai monipuolistuu. 1970-luvulla lasten psykiatriseksi osastoksi rakennettu matala betonielementtirakennus (rakennus 22) puretaan. Henkilökunnan asuinrakennukseksi rakennetun luhtitalon (rakennus 20) purkaminen tai osittainen purkaminen mahdollistuu. Alueen vanhimman rakennuskannan osalta suojelumääräyksiä tarkistetaan ja aiemmin vailla suojelumerkintää olleiden rakennusten arvo osana rakennettua kulttuuriympäristöä selvitetään. Alueelle tulee uusi puisto, joka vaatii suunnittelua.

Kunnan strategiset tavoitteet kaavan laatimiselle

- Varmistamme, että jokaisessa naapurustossa on viihtyisää ja sieltä löytyvät niin kaupungin kuin yritysten tärkeät lähipalvelut.
- Toteutamme määrätietoisesti sekä jokaisen kaupungin alueen viihtyisyyttä ja vetovoimaa lisääviä että jokaisen helsinkiläisen elämänpolkua tukevia panostuksia ja edistämme uudisrakentamisen kunnianhimoista arkkitehtuuria.
- Helsingin kaupunkikehitys perustuu kaupungin ja sen asuinalueiden tasapainoiseen kehitykseen, urbaanin kaupunkirakenteen ja arvokkaan luonnon harkittuun yhteensovittamiseen sekä ensisijaisesti joukkoliikenteeseen nojautuvaan liikennejärjestelmään.
- Toteutamme täydennysrakentamista siten, että asuinalueiden omaleimaisuus, väljyys ja luonne säilyvät.
- Helsingin arvokkaimmille luontoalueille ei osoiteta rakentamista. Suunnittelu perustuu ajantasaisiin luontoselvityksiin.
- Kasvatamme mahdollisuuksia asua keskustassa ja sen välittömässä läheisyydessä.
- Varmistamme toteutettavien raitioteiden varsille riittävän määrän rakentamista ja panostamme asemien sekä niiden lähiympäristön laadun ja viihtyisyyden parantamiseen.
- Haemme uudenlaisia ratkaisuja kaupunkimaiseen pientaloasumiseen.
- Lisäämme vihreyttä ja viherpintaa kaupunkirakenteessa ja julkisissa kaupunkitiloissa esimerkiksi lämpösaarekeilmiön hillitsemiseksi.

- Varmistamme, että kaupungissa on tilaa kasvavalle ja monipuoliselle yritystoiminnalle.
- Luomme päärautatieaseman ja Pasilan välisestä alueesta kaupunkilaisille houkuttelevan yhteyden ja viihtymiseen sekä oleskeluun houkutteleva alueen, joka vahvistaa alueen vetovoimaa, jäsentää kaupunkirakennetta ja luo uusia edellytyksiä täydennysrakentamiselle.
- Valtuustokauden aikana edistämme Pasilan ja Malminkentän kaavoitusta päätöksentekoon.

Kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

- edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä
- luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle
- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- vahvistetaan suurilla kaupunkiseuduilla yhdyskuntarakenteen eheyttä
- edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä
- sijoitetaan merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa
- varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin
- sijoitetaan uusi rakentaminen tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin
- ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja
- huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta
- edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä
- huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella sijaitsee nykyisin terveydenhuoltoa ja sosiaalitointa palvelevien rakennusten ja niiden piha-alueiden muodostama kokonaisuus. Vanhimmat rakennukset (1–13) muodostavat valtakunnallisesti arvokkaan historiallisen paviljonkisairaalarakennusten ryhmän. Alueella on arvokkaita luontokohteita ja sen maisemallinen merkitys Helsingin identiteetille on tärkeä.

valokuva alueelta, Kasimira Kouri

Luontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä, sekä maisemakokonaisuutta koskevat selvitykset on tehty vuosien 2024–2025 aikana. Ympäristöhäiriöiden ja vaikutusten selvitykset ovat käynnissä ja maisemasuunnittelu käynnistyy lokakuun 2025 alussa. Uudisrakentamisen korttelialueita koskeva alustava viitesuunnitelma on laadittu asemakaavapalvelussa ja lisätään osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteeksi.

Meluolosuhteet ja muut ympäristöhäiriöt, rajautuvien alueiden käynnissä olevat rakennustyöt ja sosiaali- ja terveystalouden tilajärjestelyjen aikataulut tarkentuvat suunnittelun

edetessä. Rakennettavuuteen ja lähiympäristön viihtyvyyteen liittyviä suunnitteluratkaisuja tarkastellaan tarkemmassa mittakaavassa.

Liikenne

Sosiaali- ja terveystalouden alue on yksi ainoa tontti (2), jonka sisäinen liikenne perustuu vanhan sairaala-alueen reitteihin. Ajoyhteys alueelle on Nordenskiöldinkadulta risteävältä Auroranportin katualueelta, joka on hankkeen käynnistyessä työmaa-alue, sekä Palkkatilankadulta.

Tontilla 3 sijaitsevien kerrostalojen ajoyhteys on Palkkatilankadulta risteävältä Paulankadulta.

Nordenskiöldinpolku, on alueen länsireunaa Keskuspuiston puolella rajaava tärkeä kevyen liikenteen yhteys Pasilan ja Taka-Töölön välillä. Itäreuna rajoittuu vilkastuvan Keski-Pasilan Veturitiehen.

Maisema ja luonnonympäristö

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä puistojen ja piha-alueiden lisäksi alueelle rajattiin 14 kasvillisuuskuviota. Yksi rajatuista kuviosta vastaa piirteiltään keskiravinteista laakeaa avokalliota, joka on silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi. Muutoin alueelle kuvioituneet kohteet ovat joko hoidettuja tai voimakkaasti kulttuurivaikuttaneita. Rakennetun luonnon luokitteluun ei toistaiseksi ole käytössä virallista luokittelua, joten kasvillisuuskuvioiden annettujen tyyppinimet eivät ole vakiintuneita. Alue rajautuu lännessä aiemmin rajattuun uhanalaiseen luontotyyppiin (Laakson lehto), joka tämän selvityksen yhteydessä määriteltiin kulttuurilehdoksi aiemman tuoreen runsasravinteisen lehdon (EN) sijaan.

Selvitysalueelta havaittiin alueellisesti uhanalaista (NT) isotakiaista. Esiintymät ovat paikallisesti arvokkaita ja ne suositellaan säästämään. Alueelta kirjattiin 47 varttunutta, vanhaa, järeää tai lahovikaista puuyksilöä. Vanhat ja etenkin lahovikaiset puuyksilöt ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ja niiden säästämistä turvallisuusnäkökohdat huomioiden suositellaan.

Vieraslajiesiintymät alueella olivat suhteellisen pieniä. Havaituista vieraslajeista lukumäärällisesti runsain ja laajimmalle levinnyt oli isotuomipihlaja, jota esiintyi laajasti ja paikoin myös tiheästi kallioisilla alueilla. Isotuomipihlajan esiintymiseen etenkin itäisimmällä kallioalueella tulisi kiinnittää huomiota. Kasvillisuuskuviolla 2 ja 3 kasvaa runsaasti

imukärhivilliiniä, joka heikentää kohteiden luonnon-tilaisuutta. Vaikka lajia ei ole luokiteltu vieraslajiksi, on sen esiintymiseen ja leviämiseen syytä kiinnittää huomiota.

Selvitysalue rajautuu myös liito-oravan elinpiiriin, joten selvitykseen sisällytettiin myös arvio Nordenskiöldinkadun varren puuston soveltuvuudesta osaksi liito-oravaverkostoa. Liito-oravayhteystarve Nordenskiöldinkadun yli pohjoissuun-nasta etelään on tällä hetkellä heikko ja vaatii kehittämistä. Nykyistä yhteyttä voisi vahvistaa istuttamalla lisää puustoa kevyen liikenteen väylän viereiselle ruohokaistaleelle. Myös hyppytolppien asentaminen olisi suositeltavaa, mikäli tarpeeksi korkeita puita ei voida istuttaa esimerkiksi sähkölinjojen vuoksi. Lisäksi jo olemassa olevan kadun reunapuustoa tulisi vaalia ja antaa kasvaa korkeammaksi. Myös läntisempi yhteys on heikko. Nordenskiöldinkatu katkaisee puustoisien yhteyden ja puusto on matalaa molemmiin puolin katua. Suositeltavaa olisi vahvistaa ja säästää korkeaa puustoa kadun varrella ja etenkin kevyenliikenteen sillan päätyalueilla puuston lisääminen olisi hyödyllistä.

Kapeita yhteyksiä tulisi vahvistaa ja niiden kestävyys varmistaa muodostamalla niille rinnakkainen latvusyhteys esimerkiksi istuttamalla kaksi vierekkäistä puuriviä kujanteeksi, leventämällä viherkaistaa puiden rinnakkaisen tai lomittaisen istuttamisen mahdollistavaksi tai istuttamalla latvusyhteyttä vahvistavaa puustoa kadun reuna-alueelle tai tontin puolelle.

Selvitysalueen kaksi lammikkoa arvioitiin epäsoviviksi viitasammakon ja idänkirsikorenon kannalta. Lajeja ei myöskään havaittu.

Virkistys- ja viherverkosto

Alue sijaitsee aivan Keskuspuiston kupeessa, sen kapeimmassa kohdassa. Keskuspuiston vihersormi on kantakaupunkiin ulottuva tärkeä virkistys- ja viher-verkkoyhteys, jonka vehreyden ja viihtyvyyden kannalta on oleellista, mitä suunnittelualueen lounaisnurkassa ja länsireunalla tapahtuu.

Suojelukohteet

Auroran sairaala-alue on kulttuurihistoriallisesti, kaupunkikuvallisesti ja puutarhahistoriallisesti arvokas ympäristökokonaisuus. Sairaalarakennuksiin liittyvät piha-alueet, eli sairaalapuutarha, ovat olennainen osa kokonaisuutta. Sairaala-alueen vanhimmat rakennukset on suojeltu asemakaavalla, mutta asemakaavassa ei ole alueen uudempaa rakennuskantaa ja viheralueita koskevia määräyksiä.

Alue perustettiin alun perin kulkutautisairaalsiksi. Siksi sairaalalle oli varattu huomattavan laaja, lähes 11 hehtaarin kokoinen, tontti, jotta sairaalarakennukset voitiin sijoittaa etäälle toisistaan tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Suuri osa alueesta on ollut

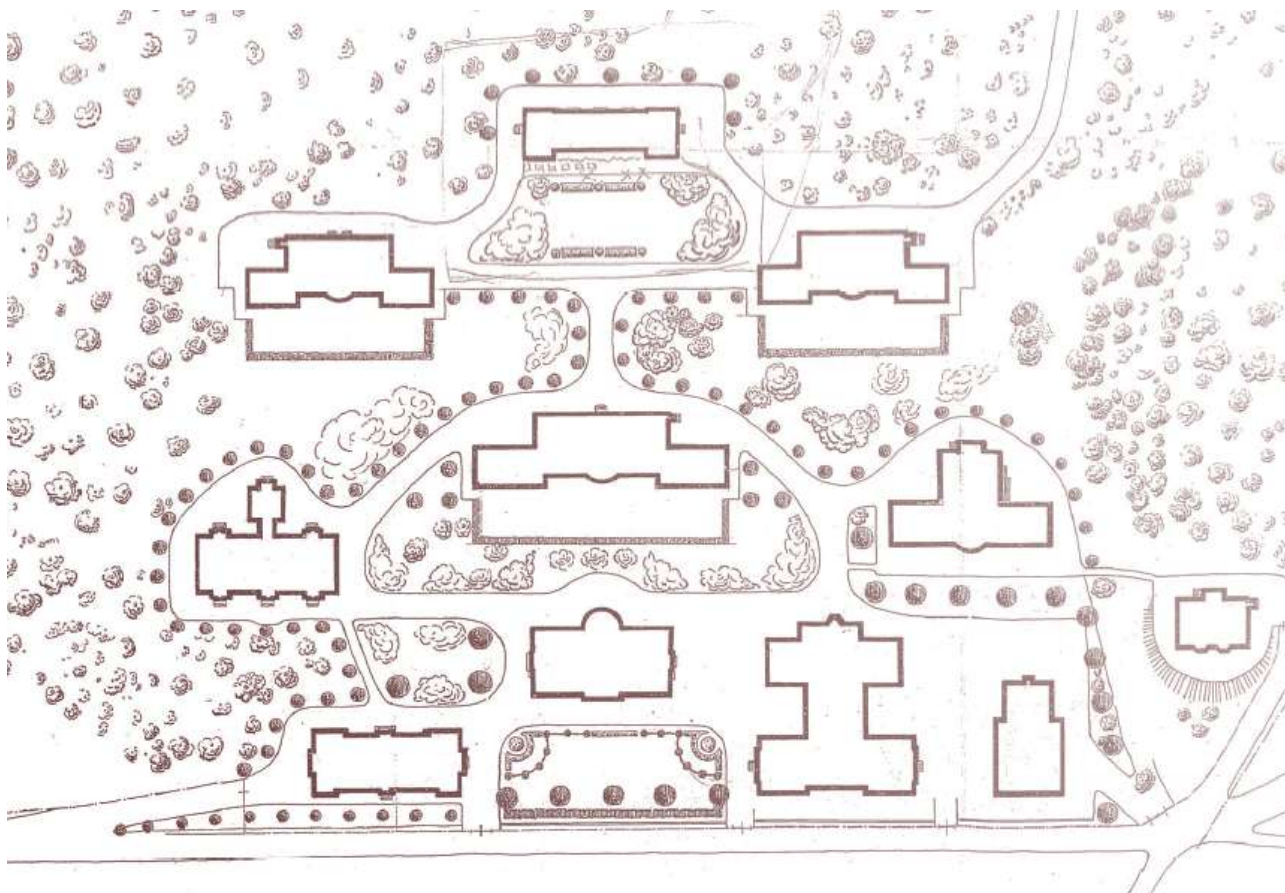
rakentamisvaiheessa kalliosta metsää. 1900-luvun alun sairaalamiljöö on vielä säilynyt ja hahmotettavissa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 1911 Magnus Schjerfbeckin laatimat päivitetty suunnitelmat uudesta sairaalasta terveydenhoitolautakunnan ehdottamaan paikkaan Pasilan aseman itäpuolelle paikkaan, joka tuolloin sijaitsi kokonaan kantakaupungin ulkopuolella. Kulkutautisairaala rakennettiin noin 11 hehtaarin alueelle etelärinteelle, joka oli osittain metsän peittämä, osittain kallioinen, ja jossa itsenäisesti seisovat rakennukset saivat runsaasti valoa. Sairaalan toiminta pääsi alkamaan 1914.

Aidan ympäröimälle sairaala-alueelle rakennettiin 13 rakennusta. Rakennukset oli sijoitettu siten, että niiden etäisyydet toisistaan olivat vähintään 30 metriä. Jokainen sairaspaviljonki muodosti oman sairaalayksikkönsä, kun tartuntavaaran takia eri osastojen henkilökunnat eivät saaneet olla kosketuksessa toisiinsa. Sairaala-alueella oli rakennuksissa yhteensä 200.

Schjerfbeck päätyi asemakaavallisessa ja rakennuskohtaisessa sommittelussa johdonmukaiseen symmetriaan. Ainoastaan hieman etäämmällä sijaitsevat yllääärin asunto, isorokkopaviljonki ja kappeli-obduktiorakennus poikkesivat kaavasta. Paviljongit olivat tiilirakenteisia, niissä oli kalkkirapatut julkisivut ja tiilinen vesikatto. Lähes kaikki paviljongit olivat yhteydessä toisiinsa putkikanavien kautta, joissa kulkivat teknisen verkon putkistot ja sähköjohdot. Rakennusten työ- ja osapiirustukset laadittiin kaupungin rakennusvirastossa arkkitehti Karl Hård af Segerstadin toimesta.

Kansallisromantiikalle tyypillisen vapaan muotokielen tilalle palasi klassinen symmetria ja rationaalisuus. Rakennusten koristeellisuus muuttui aikaisempaa maltillisemmaksi. Myös yksittäisten rakennusten sommittelu perustui symmetriaan.

ote kaasusuunnitelmasta 1926

Sairaalapuutarha on ajallisesti kerrostunut. Sen perustana on vuoden 1926 puutarhasuunnitelma, joka on täydentynyt eri aikakausien muutoksilla. Sairaalan piha-alueet jakautuvat keskiosan rakentamatta jääneeseen, lähes luonnontilaiseen kallio- ja metsäalueeseen sekä alarinteen puistomaiseen pihaan. Luonnonkasvillisuus ja metsäiset alueet kuuluvat edelleen sairaalapuutarhan ilmeeseen.

Suunnittelualue sijoittuu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön viereen. Viereiset korttelit kuuluvat Museoviraston RKY 2009-kohdeluetteloon Pasilan veturitallit, konepaja ja SOK:n teollisuuskorttelit.

Yhdyskuntatekninen huolto

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä. Sairaalatontin alueella vesi- ja viemäriverkon osat, sekä muut tekniset asennukset, sekä linjavedot tulee selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä tarkemmin ja varautua laajoihin korjaus- ja kunnostustöihin.

Maaperä ja rakennettavuus

Kallio on pinnassa alueella useassa kohdassa. Kaakkoisosa alueesta on moreenia. Lounaisosassa on täytemaata. Pilaantuneet alueet ja perustamisolosuhteet tulee selvittää jatkosuunnittelussa. Mikäli rakentamisen yhteydessä toteutetaan pysäköintiratkaisu, tulee suunnittelussa varautua louhintatöihin.

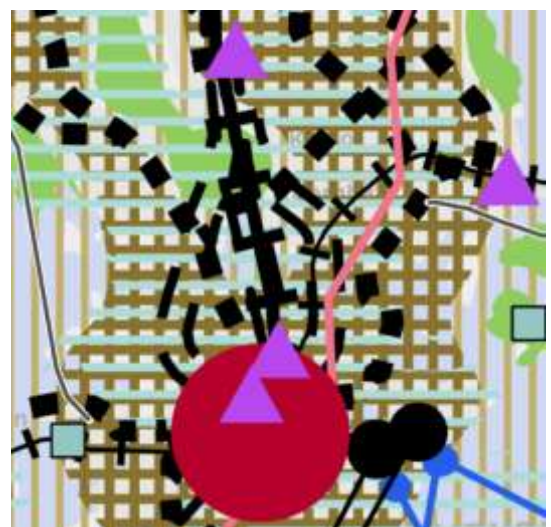
Ympäristöhäiriöt

Nordenskiöldinkadun liikennemelu häiritsee alueen eteläreunan rakennuksia siinä määrin, ettei niihin voi sijoittaa melulle herkkiä toimintoja. Nordenskiöldinkadulta pohjoiseen risteävä ramppi ja Laakson sairaalan maanalaisten tilojen sisäänajo tuottavat arvion mukaan myös rakennus 15:n länsipuolen julkisivuihin melutason, joka ylittää esimerkiksi asumiselle ja majoituspalveluille tarkoitetut tasot.

Kaavat

Kaava koskee Helsingin kaupungin 17. kaupunginosan (PASILA) korttelia 17061 sisältäen puistoalueet (P6, P19, P20) ja osan katualuetta. Alue sijaitsee Länsi-Pasilassa, Keskuspuiston kupeessa, sen itäpuolella. Suunnittelualueetta rajaa idässä Veturitie, etelässä Nordenskiöldinkatu, pohjoisessa Palkkatilankatu.

Uusimaa-kaava 2050-kokonaisuudessa kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue kuuluu alueeseen Helsingin kantakaupunki, keskuspuisto, merialue sekä Vantaanjoen maisema-alue

ote maakuntakaavasta

Helsingin yleiskaavan (2016) mukaan alue on pääosin keskustatoimintojen aluetta, joka liittyy virkistys- ja viheralueisiin ja sivuaa baana- ja pikaraitiotieverkkoja. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan (2016) mukainen.

ote yleiskaavasta

Voimassa olevissa asemakaavoissa (Kaava 9140 ja Kaava 7850) alueella on sosiaali- ja terveystointa palvelevien rakennusten ja asuinkerrostalojen alue, sekä pienet rajaavat puistoalueet.

ote asemakaavasta

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt

Kuntalaisvuorovaikutus järjestetään Helsingin käytäntöjen mukaan kaavaprosessin yhteydessä, suunnitelmien esittely verkkopalvelussa ja kohdekäynti alueella. Tarvittaessa toimijakohtaisesti neuvotellen niiden tahojen kanssa, joiden oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Huomioidaan, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Alueen suunnittelussa osallisia

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat ja yhdistykset
- asiantuntijaviranomaiset

AKL/MRL 66 §:n tarkoittama viranomaisneuvottelu järjestetään Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan kesken kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin kunta varaa osallisille tilaisuuden mielipiteen esittämiseen. Tarvittaessa järjestetään uusi kokous sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu.

Aikataulu

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä loppuvuodesta 2025. Vuoden 2026 aikana laaditaan kaavaehdotus. Hyväksymiskäsittelyn on arvioitu tapahtuvan vuoden 2027 aikana.

Auroran sairaala-alue, alustava maankäyttösuunnitelma 22.9.2025

lisätietoja:

Jani Jansson, arkkitehti

jani.jansson@hel.fi

Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristö

Maankäyttö ja kaupunkirakenne, Asemakaavoitus

puhelin +358-9-310 523 16